

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2018

1. Tarkastuslautakunta

Simon kunnanvaltuusto on valinnut toimikaudekseen 2017 – 2021 tarkastuslautakunnan:

varsinainen jäsen

Jouni Kalmakoski puheenjohtaja
Jouko Silvennoinen varapuheenjohtaja
Irma Kyröläinen jäsen
Niina Veittikoski jäsen
Tuomo Onkalo jäsen

henkilökohtainen varajäsen

Pirkko Ylikärppä
Teija Tarkiainen
Kari Heinikoski
Kimmo Laisalmi
Kalevi Kestilä

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana on toiminut Jouni Kalmakoski ja varapuheenjohtajana Jouko Silvennoinen.

Tarkastuslautakunta on pitänyt vuoden 2018 arviointiin liittyen seitsemän kokousta, joista 30.4.2019 pidetyssä kokouksessa arviointikertomus allekirjoitettiin ja esitykset tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta tehtiin.

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 pykälässä. Kunnan omat lautakuntaa koskevat määräykset on sisällytetty hallintosäännön ulkoista valvontaa koskeviin asiakohtiin.

2. Toimikauden tarkastussuunnitelma ja tilikauden työohjelma sekä tarkastuslautakunnan työskentelytapa

Tarkastuslautakunnalla on tarkastustyön perustana ollut koko toimikaudeksi hyväksytty tarkastussuunnitelma. Vuoden 2018 arviointia varten tarkastuslautakunta hyväksyi työsuunnitelman 11.9.2018. Tilintarkastajan ja lautakunnan toimintasuunnitelmat ovat tukeneet toisiaan. Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen ovat täyttäneet sekä kuntalain että kunnan hallintosäännön asettamat vaatimukset.

Kunnan tilintarkastusyhteisö on ollut BDO Audiator Oy ja yhtiön asettamana vastuullisena tilintarkastajana on Tuula Roininen JHTT.

Tarkastuslautakunta on arviointia varten seurannut luottamuselinten pöytäkirjoja sekä haastellut lautakuntien luottamushenkilöitä ja kunnan tulosalueiden johtajia. Tarkastuslautakunta on saanut selonteot kunnanhallituksen puheenjohtajalta, kunnanjohtajalta ja hallintojohtajalta kunnan toiminnan ja talouden toteutumisesta. Kunnanjohtaja selosti myös sisäisen valvonnan toteutumista kunnassa.

3. Edellisen arviointikertomuksen käsittely

Valtuusto käsitteli vuoden 2017 arviointikertomuksen kokouksessaan 14.5.2018. Tarkastuslautakunta pyysi selvitystä kunnan elinkeinostrategiasta. Valtuusto päätti kutsua elinkeinokoordinaattorin seuraavaan kokoukseensa. Hän antoi asiasta selonteon valtuustolle 18.6.2018 ja selonteko merkittiin tiedoksi.

Arviointikertomus annettiin tiedoksi hallintokunnille.

Kunnanhallitus on antanut vastineensa kuultuaan hallintokuntia tarkastuslautakunnalle 24.9.2018.

4. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Tarkastuslautakunta seurasi vuonna 2018 erityisesti sivistys- ja teknistä tointa. Lisäksi lautakunta sai selonteon Oulunkaaren toiminnasta ja talouden toteutumisesta. Lautakunta kuuli myös Mehiläinen Länsi-Pohja Oy:n edustajan esittelyn yhtiöstä. Kunnanhallituksen alaista toimintaa esittelivät hallituksen puheenjohtaja, kunnanjohtaja ja hallintojohtaja. Tilinpäätöksen esitteli hallintojohtaja.

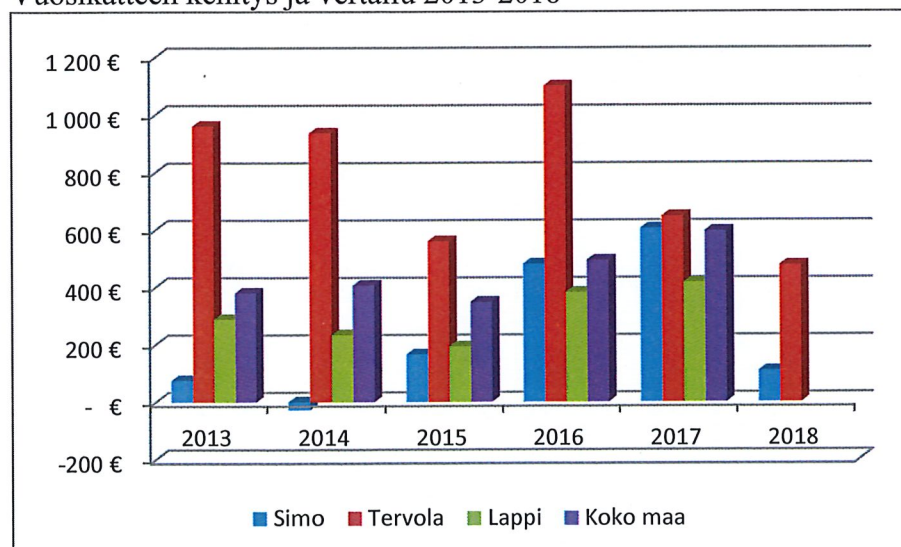
Valtuuston syksyllä 2017 hyväksymässä talousarviossa tulokseksi arvioitiin muodostuvan 111 929 euroa, tappiota lisätalousarvioilla tulosta huononnettiin 831 929 euroon. Päätökseen ei sisällynyt katteeksi tuloja. Tilinpäätös osoittaa 562 073,66 euron alijäämää.

Toimintakatteen vertailu, budjetti, edellinen vuosi 2017i, tilivuosi 2018

	Simo	Tervola	Erotus
ta toimintakate	18 256 920 €	21 199 200 €	-16,1 %
tot toimintakate	18 655 605 €	20 559 831 €	-10,2 %
huonempi tulos	- 398 685 €	639 369 €	
toimintakate 2017	17 547 720 €	20 536 096 €	-17,0 %
toimintakate 2018	18 655 605 €	20 559 831 €	-10,2 %
nettomenojen lisäys	- 1 107 885 €	- 23 735 €	

Toimintakate oli budjetoitua parempi, lähes 250 000 lopullisesta arviosta. Nettomenot olivat lähes 1,2 miljoonaa euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Vuosikatteen kehitys ja vertailu 2013-2018

Vuosikate sisältää kunnan käyttötalouskustannukset ja -tuotot sekä verot, valtionosuudet ja rahoituserät. Simon ja Tervolan välillä on vuonna 2018 tapahtunut huomattava tasomuutos. Simon vuosikate oli vain noin 110 euroa asukasta kohden. Toimintatuotoissa ei ollut oleellisia muutoksi, toimintakuluissa suurin kasvu oli 1,5 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulokseksi muodostui 562 074 euroa tappiota. Ylijäämäkertymä vuoden 2018 tappion jälkeen on 2,3 miljoonaa euroa. Nykyisellä tasolla ylijäämä riittää enintään neljäksi vuodeksi.

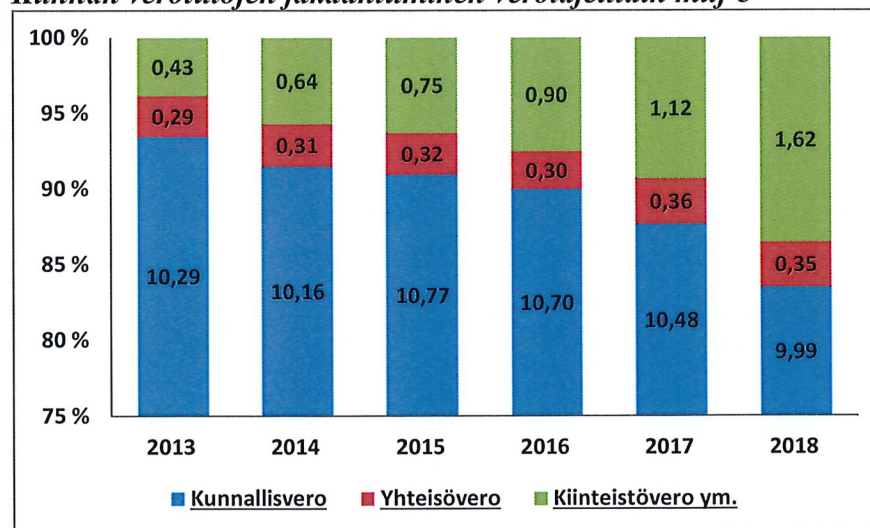
Simon ja Tervolan valtionosuudet ja verotulot 2017 ja 2018

	Valtionosuudet	Verotulot	Yhteensä
Vuosi 2017			
Simo	8 745 587 €	11 958 152 €	20 703 739 €
Tervola	10 838 348 €	11 351 868 €	22 190 216 €
Erotus	- 2 092 761 €	606 284 €	- 1 486 477 €
% erotus	-23,93 %	5,07 %	-7,18 %
Vuosi 2018			
Simo	8 394 596 €	11 950 828 €	20 345 424 €
Tervola	10 308 142 €	11 272 753 €	21 580 895 €
Erotus	- 1 913 546 €	678 075 €	- 1 235 471 €
% erotus	-22,79 %	5,67 %	-6,07 %

Asukaskohtaiset tuotot mahdollistavat Tervolassa palveluiden laajemman valikoima

Kunnan verotulot 2013 – 2018

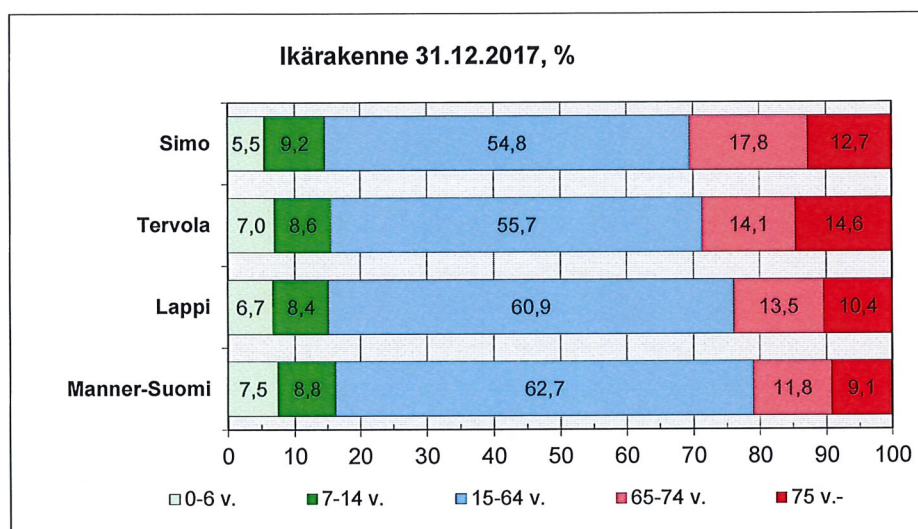
Kunnan verotulojen jakaantuminen verolajeittain milj €

Yhteisöverojen tuotto ei ole vuosien aikana juurikaan muuttunut. Ongelmana Simossa on, ettei kunnassa ole juurikaan teollisia työpaikkoja. Pelastuksen kunnan toiminnan rahoittamiseen on tuonut tuulivoiman mahdollisuus verottaa voimalaitosten veroasteikolla. Tervolassa kiinteistöjen verotuotot olivat 1,2 miljoonaa euroa suuremmat. Simon ansioverotulot ovat 2 miljoonaa euroa suuremmat. Kuntaan on suunnitteilla lisää tuulimyllyjä. Toisin kuin vesivoimalaitoksissa vuotuiset myllyjen poistot vähentävät verotuloja, alennus on enimmillään 60 %.

Kunnan yhteisöveron tuotto on hyvin pieni. Kunnassa ei ole verotuloa tuottavia työllistäviä yrityksiä. Kunnan logistinen sijainti rautatien, pääväylän, satamien ja lentokentän lähellä on hyvä. Näillä perusteilla kunnassa pitäisi olla työllistäviä yrityksiä. Miten yritykset saadaan perustamaan toimintansa Simoon, on kunnan elinvoimaisuuden kriittinen menestystekijä. Kunnan asukkaat pääsääntöisesti pendelöivät Kemiin ja jotkut Ouluun. Kunnassa on laadittu elinvoimastrategia, sen tehokkuutta kunnan toiminnassa tulisi lisätä.

Vertailu Simon ja Tervolan kunnan asukkaiden ikärakenteesta.

Tietoja työllisyydestä

	Simo	Tervola
Työllinen työvoima 2017	1052	1038
Työllisyysaste % 2017	65,5	63,9
Työssäkäyvien osuus omassa kunnassa 2016 %	39,9	66,8
Työttömien osuus työvoimasta 2017 %	12,7	16,8
Eläkeläisten osuus 2017	38,0	34,7
Taloudellinen huoltosuhde 2017	195,6	195,6
Työpaikkojen määrä 2016	598,0	934,0
Alkutuotannon osuus 2016	9,2	16,0
Jalostuksen osuus 2016	13,2	23,3
Palvelujen osuus 2016	75,4	58,7

Tekninen toimi

Tarkastuslautakunta kuuli arviointivuoden aikana selonteot sekä teknistä toimesta ja kunnan investoinneista.

- Kunnan investointiohjelma oli pääsääntöisesti korjauspainotteinen. Määrärahoja oli varattu yhteensä 1,2 miljoonaa euroa ja siitä toteutui 844 776 euroa. Toteuttamatta ja pienemmillä kustannuksilla jäi käyttämättä 0,3 miljoonaa euroa. Toteuttamatta jäi mm Karsikon kalasatama, kesätori ja VT 4 linjojen siirto. Onnis-

tunut hanke valmistui ja nyt kunnan eri järjestöillä on toimivat tilat Toivontuvassa ilmaiseksi käytössään.

- Kunnan taseessa on pakollisena varauksena ollut vuosia entisen kaatopaikan maisemointivarat. Kaatopaikan osalta tulisi tehdä Iin kunnan kanssa yhteinen suunnitelma asian kuntoon saattamiseksi. Iin kunta on vastuussa Kuivaniemen entisen kunnan vastuista.
- Kunta on sitoutunut käyttämään jätehuoltopalveluissa Oulun kaupungin yhtiön palveluita, josta on maksettu liittymismaksu, jonka tarkoitus oli muuttua yhteisyrityksen osakkeiksi. Kierrätysjätteen keräily on järjestetty kemiläisen yrityksen kanssa.

Sivistystoimi

Tarkastuslautakunta sai kattavat esityksen kunnan sivistystoimeen kuuluvista palveluista. Kunta on panostanut erityisesti nuorten vapaa-ajan toimintaan.

Lukio	2018	2017
Toimintamenot	765 199 €	621 789 €
Toimintatuotot	17 916 €	2 679 €
Valtionosuus	576 804 €	537 367 €
Kunnan oma osuus	170 479 €	81 743 €
Opiskelijat	60,9	56,5
Bruttokustannus / oppilas	12 565 €	11 005 €
Nettokustannus / oppilas	2 799 €	1 447 €

Kunta on panostanut lukion kehittämiseen ja säilyttämiseen kunnassa. Kunta osallistuu myös valtakunnallisesti lukio- ja ammattikoulutukseen. yhteensä 803 341 eurolla. Vähennys tehdään sivistystoimen valtionosuuksista. Vähennyksen jälkeen kunnalle maksetaan noin 71 000 euroa. Kunnan panostuksella on mahdollisuus varmistua siitä, että myös perusopetuksessa säilyy pätevät opettajat.

5. Sisäinen valvonta ja kunnan konserni

Tilinpäätöksessä on esitetty toimialakohtaisesti selonteot myös sisäistä valvonnasta selvitykset. Esittämistapa on tarkastuslautakunnan mielestä hyvä ja kuvaa, että tulosaluiden vastuulliset henkilöt ovat sisäistäneet sisäisen valvonnan merkityksen.

Tarkastuslautakunta ehdottaa, että sisäisen valvonnan seurannassa luotaisiin yhtenäinen menettelytapa ja raportoinnit tehtäisiin määrämuotoisena.

Kunnan omat tytäryhtiöt ovat erityisesti kunnan konsernivalvonnan piirissä. Yhtiöiden hallituksissa on mukana myös henkilöitä, jotka eivät ole muussa kunnan luottamustoimessa mukana. Vesiyhtiössä on hallituksessa kuudesta jäsenestä yksi naisedustaja ja vuokrayhtiössä kolmesta jäsenestä ja yhdestä varajäsenestä yksi naisedustaja. Tasa-arvolakia tulisi noudattaa myös tytäryhteisöissä.

Vesihuolto-yhtiön talous on kohtuullisella tasolla. Tilinpäätöksen kassavarat riittävät liikevaihdon perusteella noin 4 kuukautta, kuitenkin on huomioitava että tuloja ei tule joka kuukausi. Taseessa kertyneitä ylijäämiä on yhtä paljon kuin osakepääomaa. Vieraassa pääomassa muissa veloissa on noin 1,6 miljoonaa euroa liittymismaksuvelkaa, jolla asiakkaat ovat maksaneet liittymisen vesi- ja jätevesiverkostoon. Pitkäaikaista pankki-

lainaa yhtiölle on vähän yli 400 000 euroa. Korjausvelkaa yhtiöillä on erityisesti kunta-keskuksessa.

Simon Vuokratalot Oy:n kunta omistaa kokonaan. Käyttöaste yhtiössä on ollut alle 75 prosenttia useana vuonna. Kunta on velvollinen maksamaan erotuksen. Kahtena viime vuonna kunta on maksanut vuokratkompensaatiota noin 112 000 euroa. Yhtiöllä on hyväksytty velkasaneeraus, jonka perusteella kunnalla ei mahdollisuutta periä lainojen lyhennyksiä eikä korkoja. Yhtiö on saanut myös oikeuden päätöksen, jonka mukaan sen on palautettava valtiolle akordina saatu lainan osittainen anteeksianto. Yhtiön tilintarkastuksessa tilintarkastaja on tehnyt kertomuksessaan varauman. Päätös olisi tullut kirjata pakollisena varauksena tilinpäätöksessä. Kirjauksen nettovaikutus on noin 175 000. Yhtiön maksaakseen vaateen sen on otettava kunnan takaamaa lainaa rahoituslaitoksesta. Yhtiön vieraspääoma on noin 3,3 miljoonaa euroa, mikä on yhtä suuri kuin yhtiön pysyvien vastaavien määrä. Ongelmana on kuitenkin että yhtiön kiinteistöjen arvo on alhaisempi kuin mitä taseeseen on merkitty.

Yhtiöitä on hoidettu käytössä olevien resurssien puitteissa asiallisesti.

6. Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastajan tekemä tarkastus on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esittämään tilinpäätöksen vahvistamis- ja vastuuvapauden myöntämisehdotukseen. Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnanhallitukselle ja muille tilivelvollisille.

7. Yhteenveto

Kunnan toimintaa on hoidettu asiallisesti ja valtuuston päätöksiä noudattaen.

Yhteistyö Oulunkaaren kuntayhtymän kanssa on toiminut hyvin. Kuntayhtymä on pääsääntöisesti toteuttanut kunnan kanssa tekemäänsä palvelusopimusta. Kuntayhtymän itse tuottamissa palveluissa nettoylitys oli 323 700 euroa, sitovat tasot ylittyivät perhepalveluissa noin 366 000 eurolla (19,5 %) ja terveyspalveluissa 256 000 eurolla (9,7 %). Erikoissairaanhoidon ylitys oli yli 300 000 euroa. Sosiaali- ja terveyspalvelut olivat vuonna 2018 12 767 200 euroa ja edellisenä vuonna 11 470 745 euroa. Erikoissairaanhoidossa ei vielä näy vuonna 2018 erikoissairaanhoidon ulkoistaminen. Perusterveydenhoidossa ulkoistamisella ei ole vaikutusta.

Kunnan kaavoitustoiminnassa Simojen kaavoituksessa on vaihdettu kaavoittajaa. Tulevaisuudessa kaavoituksesta on tarkoitus periä kaavoituskustannukset kiinteistöjen omistajilta.

Tarkastuslautakunta esittää, että talouden tasapainottamiseksi hallituksen asettama taloustyöryhmä aloittaa uudelleen aktiivisen toimintansa.

8. Allekirjoitukset

Simossa toukokuun 30 päivänä 2019

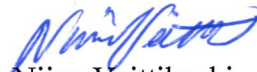
Jouni Kalmakoski
puheenjohtaja

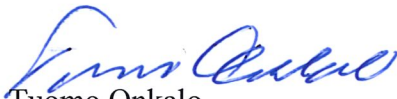
Jouko Silvennoinen
varapuheenjohtaja

Irma Kyröläinen
jäsen

Niina Veittikoski
jäsen

Tuomo Onkalo
jäsen